Комісія
з Академічної доброчесності
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

18 грудня 2025 р. ВР України ухвалила Закон України «Про академічну доброчесність». Президент підписав його **29 січня 2026 р.** і офіційно він набрав чинності **1 лютого 2026 р**. Було передбачено 6-місячний перехідний період для закладення підзаконних актів та адаптації внутрішніх положень ЗВО. Тому в дію закон повністю введено **31 липня 2026 р**.

KhNUE
Simon Kuznets

ЗВЕРНУТИ УВАГУ

1. Перехід до окремого закону. Раніше сфера академічної доброчесності спиралася переважно на внутрішні положення закладів та статтю 42 Закону України «Про освіту». Тепер створено **єдиний профільний нормативно-правовий акт** для всіх учасників освітнього процесу.

2. Презумпція АД. Відповідно до статті 17 Закону, викладач, науковець чи здобувач освіти **вважається доброчесним**, поки протилежне не доведено у встановленому законом та внутрішніми актами ЗВО порядку. Звинувачення не можуть ґрунтуватися на припущеннях.

3. Нульова толерантність та обов'язки викладача. Статті 5–11 Закону встановлюють, що НПП зобов'язаний не лише сам дотримуватися правил, а й **реагувати на порушення** з боку студентів (запобігати, припиняти та ініціювати процедури реагування).

Чітка класифікація порушень (Види порушень академічної доброчесності прописані у статті 18 Закону, в Кодексі АД розділ 5.9.**).**

Закон пропонує деталізований перелік дій, які визнаються порушеннями. Для зручності їх можна розділити на кілька груп:

KhNUE
Simon Kuznets

Категорія порушення	Конкретні прояви за Законом
Текстові та авторські порушення	**Академічний плагіат** (безпосередня компіляція без посилань), **самоплагіат** (повторне опублікування власних тексту/результатів без належного оформлення), **фабрикація** та **фальсифікація** даних/результатів.

Категорія порушення	Конкретні прояви за Законом
Оцінювання та іспити	**Списування**, **використання сторонньої допомоги** під час підсумкового контролю, **необ’єктивне оцінювання** (як свідоме завищення, так і заниження балів з боку викладача).

Категорія порушення	Конкретні прояви за Законом
Академічне хабарництво та тиск	Отримання або надання неправомірної вигоди, використання родинних або службових зв'язків для впливу на результати оцінювання/конкурсів (конфлікт інтересів).

Категорія порушення	Конкретні прояви за Законом
Недоброчесні практики публікацій	Відчуження авторства (купівля/продаж авторства, приписане або «примарне» авторство).

Окремий вид порушення – це недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом - це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах до нього.

Це прирівнюється до **академічного плагіату / фальсифікації**.

Дозволені межі: ЗВО мають право встановлювати у власних положеннях правила використання ШІ (наприклад, для корекції граматики, пошуку джерел чи первинного аналізу даних), але обов'язково із зазначенням інструменту у вступній частині або списках джерел. (Стаття 29 («Штучний інтелект у науці та навчанні»)).

Інституційні порушення академічної доброчесності:

- надання, поширення Університетом недостовірної інформації щодо власної академічної діяльності та/або академічної діяльності його педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, здобувачів вищої освіти;
- бездіяльність щодо розбудови системи та/або механізмів чи правил забезпечення академічної доброчесності;
- безпідставне залишення без розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності;
- невжиття заходів, спрямованих на виявлення порушень академічної доброчесності;
- невжиття заходів реагування на встановлені факти порушення академічної доброчесності.

Система санкцій та академічна відповідальність

Санкції для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників:

- Попередження або догана;
- Позбавлення права брати участь у конкурсах на заміщення посад, здобуття ґрантів чи премій (на визначений термін);
- Позбавлення права входити до складу спеціалізованих вчених рад, разових рад, бути рецензентом чи опонєнтом;
- **Позбавлення вчених звань** (доцент, професор) та **наукових ступенів** (доктор філософії / доктор наук);
- **Звільнення з посади** за порушення академічної доброчесності (внесено відповідні підстави до Кодексу законів про працю).

Санкції для здобувачів вищої освіти (студентів, аспірантів):

- Повторне проходження оцінювання (складання заліку/іспиту);
- Повторне вивчення освітнього компонента (дисципліни);
- Позбавлення академічної стипендії чи пільг;
- **Відрахування з закладу вищої освіти** (зокрема за систематичний плагіат або купівлю кваліфікаційних робіт);
- **Позбавлення (скасування) здобутого** ступеня вищої освіти / кваліфікації.

KHUE Simon Kuznets

Згідно нового Закону Комісія працює як постійно діючий колегіальний уповноважений орган Університету для розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, встановлення або не встановлення фактів таких порушень та прийняття рішень про застосування заходів реагування в межах своєї компетенції.

KhNUE
Simon Kuznets

До складу комісії за посадами входять:

- проректор з навчально-методичної роботи;
- керівник відділу забезпечення якості освіти;
- начальник науково-дослідного сектору;
- юрисконсульт;
- голова Первинної профспілкової організації Університету;
- голова Молодіжної організації Університету;
- голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету.

НА СЬОГОДНІ У НАС СТВОРЕНА І ДІЄ **ОДНА КОМІСІЯ**
(раніше була дворівнева)

Метою діяльності Комісії є забезпечення об’єктивного, неупередженого, своєчасного і компетентного розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності з дотриманням прав усіх учасників процедури та формування послідовної практики реагування.

Основні завдання Комісії:

1 Приймання, реєстрація та попередній розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності.

2. Розгляд справи по суті та встановлення наявності або відсутності факту порушення.

3. Кваліфікація встановленого порушення відповідно до законодавства та внутрішніх актів.

4. Розгляд скарг у випадках, визначених внутрішніми актами Університету.

5. Підготовка рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення внутрішньої системи академічної доброчесності.

Комісія з академічної доброчесності Університету **уповноважена:**

- проводити інформаційну роботу щодо популяризації принципів академічної доброчесності серед наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, слухачів;
- сприяти попередженню випадків порушень академічної доброчесності в навчально-наукових інститутах / факультеті;
- ініціювати, проводити та підтримувати вивчення питань з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;
- впровадження принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність Університету.

В Законі і в Положенні про комісію з академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (нова редакція) є спеціальний **розділ 5. Подання та розгляд повідомлень про порушення академічної доброчесності.**

Особа, яка має докази, що свідчать про ознаки порушення академічної доброчесності, вчиненого учасником освітнього процесу, вченим, вступником, учасником, членом журі, членом організаційного комітету конкурсу, має право подати повідомлення (Додаток 1, 2, 3, 4, 5, 6) письмово (у паперовій чи електронній формі) до Комісії або ректору Університету.

Процедура розгляду. Доказування порушення покладається на сторону, яка ініціює розгляд повідомлення.

Право на захист. Викладач або студент, стосовно якого порушено провадження, має право подавати пояснення, залучати експертів, ознайомлюватися з матеріалами перевірки та оскаржувати рішення комісії до апеляційних органів або суду.

Анонімні скарги. Анонімні звернення про порушення академічної доброчесності за загальним правилом розгляду не підлягають (якщо вони не містять конкретних фактичних даних, які можна перевірити документально).

В університеті за наказом ректора була утворена робоча група, яка займалась актуалізацією та приведенням нормативних документів університету у відповідність до вимог законодавства України про академічну доброчесність.

Оновлені документи оприлюднені на нашому офіційному сайті

Сайт:

Академічна доброчесність https://hneu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist

Представлені :

Законодавча та нормативна база України

Рекомендаційні листи МОН України

Документи ХНЕУ ім. С. Кузнеця

- Політика академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/politika-ad.pdf

- Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/164/16355/Attaches/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf

- Політика використання штучного інтелекту в академічній діяльності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/politika-vikoristannya-shi-v-hneu.pdf

- Положення про комісію з академічної доброчесності ХНЕУ ім. С.Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf

- ДЕКЛАРАЦІЯ про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/deklaratsiya-zdobuvacha.pdf

- ДЕКЛАРАЦІЯ про дотримання академічної доброчесності співробітником Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/deklaratsiya-spivrobitnyka.pdf

- Повідомлення щодо фактів порушення академічної доброчесності https://hneu.edu.ua/povidomlennya-shchodo-faktiv-porushennya-akademichnoi-dobrochesnosti

У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності необхідно заповнити повідомлення за розробленим зразком та надіслати його на електронну поштову скриньку: academic_integrity@hneu.net

- Порядок розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь або присвоєно вчене звання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/158/15768/Attaches/poryadok-rozglyadu-povidomlennya-pro-oznaki-nayavnosti-akademichnogo-plagiatu.pdf

- Регламент перевірки на унікальність академічних текстів здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/431/43083/Attaches/reglament-perevirky-na-unikalnist-akademichnyh-tekstiv.pdf

- Вимоги до створення, оприлюднення, виконання та оцінювання академічних творів, навчальних робіт у частині забезпечення академічної доброчесності у ХНЕУ ім. С. Кузнеця

https://hneu.edu.ua/content/documents/431/43083/Attaches/vimogi-do-stvorennya-oprilyudnennya-vikonannya-ta-otsinyuvannya-akademichnih-tvoriv-hneu.pdf

Також на сайті розміщено:

- Плани заходів із забезпечення та розвитку АДЧ у ХНЕУ ім. С.Кузнеця
- Звіти щодо заходів з популяризації академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця
- Склад Комісії з академічної доброчесності

Дякую за увагу!